

Observatoriul este de două ori în
septimana, miercuri si sambata.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl.,
pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa
cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu
cu post'a in laintrulu monarchiei
pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
— In strainatate pe 1 anu 10 fl.
său 22 franci, pe 6 luni 6 fl. său
11 franci; — numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie său linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la adon'a si a
trei'a câte 6 cr. v. a. si peste aceea
30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face in
modulu celu mai usoru prin assem-
natiunile postei statului, adreseate de
a dreptulu la Redactiunea Diariului
Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 16.

Sibiu, 24/8 Martiu 1879.

Anulu II.

Deschidere de abonamentu nou dela 1/13 Martiu a. c.

Incarcarile din urma de a ni se estermi-
limb'a noastră tocma si din scôtele confessionali,
facute si intretinute cu sudôrea si din pungile po-
porului nostru; pericolulu invederatu ce amerintia
pe cei mai multi invetiatori, ômeni cu casa si fa-
milia, de a fi aruncati pe strade, daca in 6 ani
nu voru invetiâ perfectu limb'a magiara, pentru-că
se pôta face prelegerile in aceea, au desteptatu si
pe ômenii cei mai patienti, că se cunôsca si se
pôta judecă ei insii marimea pericoleloru care'i
amerintia si care, cutediamu se afirmamu din propri'a
esperientia, sunt fôrte mari si cum amu dice, in
permanentia, că-ci de ani patruzeci încôce, in locu
de a se curmă, ele cresc neincetatu.

Pentru acea parte a publiculu des-
chidemu abonamentu nou numai pe 4
luni, adeca până la 30 Iuniu a. c., cu v. a.
2 fl. 70 cr., éra afara din monarchia cu
7 franci 50 centesime.

Celelalte conditiuni ale abonamentulu se potu
vedé in fruntea diariulu nostru.

Transilvania.

— Sibiu. Discursulu pronuntiatu cătra esc.
sa domnulu arhiepiscopu si mitropolitu in 6/18
Februariu a. c. in sal'a palatulu arhiepiscopescu,
in presentia deputatiunei de 450 membrii:*)

Escelenti'a Ta Prealuminat si Preasantite
Dómne Arhiepiscope si Mitropolit!

Confratii si concetatenii adunati aici in acestea
momente solemne, aflara cu cale a'mi impune mie
onorific'a indatorire de a me face interpretele celoru
mai sincere si mai caldurôse sentimente de recu-
noscintia si multiamita, de care nu numai noi cei
presenti, ci natiunea intréga este insufletita pentru
indeplinirea acestei missiuni, pre cătu de sublime,
pre atâta si inpreunata cu greutati extraordinarie,

*) Amanaramu până astadi publicarea acestui
discursu numai din cauza, că legile ospitalitatiei ne
obligă pe noi că pe ori-care altu diariu, a deschide
colônele noastre mai antaiu la celelalte acte si discursuri
ale altora, câte stetera in legatura cu actiunea noastră
nationale din dilele acestea. Red. Obs.

caroru asemenea abia se mai vedu in vreo alta
parte a monarchiei nostre si nici chiaru in tóta
Europ'a, căta se afla pe calea civilizatiunei nefal-
sificate, genuine. Escelenti'a Ta inse Te-ai supusu
la tôte acelea greutati din dio'a in care dupa ne-
numeratele informatiuni venite dela cleru si poporu
despre amaratiunea sufletésca produsa prin neferi-
citolu proiectu de lege, Te-ai convinsu pe de plinu,
că esci datoriu chiaru facia de tronul a descoperi
adeverat'a stare a lucrurilor, adeveratele pericole.

Escelentia! Toti barbatii de ôresicare greu-
tate din patri'a noastră, nu numai romani, ci si de
alte nationalitati, ômeni moderati in modulu cuget-
tarei lor, urmarindu mai de aprôpe mersulu afa-
ceriloru publice au cunoscutu de multu, că partid'a
politica ce stă astadi in capulu mesei, preocupata
si ôresicumu farmecata de nescie planuri pre cătu
de aventurôse, pre atâta si destructive, impinge pe
societate si cu ea patri'a comuna pe una clina, pe
unu rapedisu, spre care in alte staturi tindu exis-
tentiele catilinarie, si nicidecum societatea
cea sanetôsa de minte si de ânima.

Escelenti'a Ta că observatoriu ageru, ai pre-
vediu de multu, unde au se ésa aceia, carii in
orb'a lor trufia se încérca a calcă preste legi
eterne, innascute si mai tari decâtu legile positive
omenesci din tóta lumea. La tôte acestea ai tacutu,
inse numai la parere; că-ci candu ai vediu că
cup'a suferintieloru nostre stă se se reverse, candu
nu a mai remasu nici umbra de indointia despre
cele mai periculôse lovituri indreptate immediatu
asup'r'a culturai si progressulu nostru, totuodata si
asup'r'a biserice si a sacreloru ei institutiuni mille-
narie, atunci n'ai lasatu se mai tréca nici-unu mo-
mentu, ci in proportiunea in care crescea pericolulu,
ai datu semnalulu de plecare, ai apucatu pe calea
cunoscuta din exemplulu antecessoriloru, cale unica
de scapare, ce ne mai remase sub inpregiurarile
actuali; ai alergatu inpreuna cu arhierii sufragani
si cu deputatii consistorieloru la preainaltulu Tronu,
dupace ai spartu prin unele obstacule, noue mai
pucinu cunoscute, mai multu numai simtite. Ai sciutu
bine, că in alte timpuri de funesta memoria, chiaru si
pe acésta cale mai multi archipastori de ai biserice
nationale romanesci s'au alesu numai cu câte o
corôna spinôsa de martiri pe capetele lor. Mai
multi din ei esilati din tiéra curatu numai pentru
apararea religiunei strabune, in puterea articiloru

de lege 36 et 37 din 1566 si a altoru legi poste-
riôre; altii batuti pe môrte si spoliati de averi, si
érase cătiva desbracati chiaru de jurisdictiunea lor
canonica si subordinati in modulu celu mai rusina-
toriu la jurisdictiunea capiloru bisericesci de alte
confessiuni; dieceseloru inpusi episcopi, de si ortho-
doxi, inse de limba si nationalitate cu totulu straina
de a noastră, in fine câteva diecese desfiintiate
prin fortia.

Escelenti'a Ta petrunsesi in secretele politice
actuale si cunoscundu că ea este totu cea vechia
traditionale, continuata si aplicata cu perseverantia
demna de alte cauze vitali ale statulu si natiuni-
loru, si vedindu că fatalulu proiectu de lege e
destinatu a sugrumă scôtele romanesci, cu acelea
limb'a, nationalitatea, biserica, — in petitiunea
substernuta Maiestatiei Sale ai descoperitu cu frunte
senina tôte infricosiatele rele câte ni se prepara
prin acela, ai aratatu absolut'a impossibilitate de a
se realiză una lege că aceea tirannica, prin urmare
si absurditatea ei; n'ai lipsitu totuodata a reflectă
pe Maiest. Sa, că acelu proiectu de lege este unu
adeveratu arsenalu de ura si hostilitate, aruncata
că in adinsu in midiulocu poporaloru monarchiei.

Sciundu că M. Sa astépta cu totu dreptulu,
nu numai dela arhierii si dela consiliari intimi,
ci dela ori-care cetatianu leale, că se'i descopere
in ori-ce cauza adeverulu întregu, Esc. Ta n'ai
hesitatu a ilu spune curatu si respicatu asia, precum
i s'a spusu totu in acestea cestiuni de viatia si
môrte de dato 15 Februariu 1842 augustulu Seu
unchiu, fericitulu in Domnulu Ferdinandu I celu
bunu. Ce e dreptu, spre a descoperi Monarchulu
nostru adeverulu puru si simplu, nu s'a cerutu
vreunu mare curagiu; a dá inse cu man'a in atâtea
cuiburi de vespî, a se espune unu capu bisericescu
de primulu rangulu la acte de resbunare, se cere mai
multu decâtu curagiu, se cere intim'a convictiune
despre sanctitatea causei si nestramutat'a decisiune
de a perseveră intru apararea ei între tôte inpre-
giurarile; că-ci dupa modest'a noastră parere, situa-
tiunea ce ni s'a creatu fôra nici o culpa a noastră,
este de natura, ca tocma de amu voi noi insine,
sub nici-o conditiune se nu ne mai potemu oprî la
calea diumatate. Escelenti'a Ta inse inainte de a
face primulu pasu, erai informatu de ajunsu, că nu
numai clerulu, nu numai partea natiunei căta stă
sub immediat'a gubernare eclesiastica a Esc. Tale,

Foisiór'a „Observatoriului“.

Poesii populare.

Sócr'a si nuor'a.

Tenera m'am maritatu,
Rea sócr'a mi-am capatatu,
Candu dá 'n câne, dá si 'n mine,
Cătra cane dice: nea,
Cătra mine: nea cătiea.
Déc'am vediu tu ca 'i asia
Am pusu secerea de brêu,
M'am dusu la hold'a cu grâu,
Seceraiu până la prandiu
Totu cu lacrimi si cu plansu.
Tôte sócrele vineau,
La nuorori de prandiu duceau,
La min' nimeni nu venea.
Déc' am vediu tu ca 'i asia.
Seceraiu până la amiédiu,
Totu cu lacrimi pe obradiu.
Tôte sócrele veneau,
La nuorori d' amiédi duceau,
La min' nime nu vinea.
Déc' am vediu tu ca e asia,
M'am facutu o paserea,
Sburaiu la nanasi'a mea,
Nanasi'a din graiu grăiă:
Hisiu tu mica paserea,
C'am avutu o fina 'n lume,
Si nu-i mai audu de nume.
Nanasi'a, scumpa nanasi'a,
Candu pe min' mai cununatu,
Man'a de-ti ar fi secatu.
Sburaiu la maicuti'a mea,
Maicuti'a din graiu grăiă:
Hisiu tu micapaserea,

C'am avutu o fica 'n lume,
Si nu-i mai audu de nume.
Maicutia, draga maicutia,
Am avutu iubitu in satu,
M'au cerutu dá nu m'ai datu,
Ca tu mama te ai temutu,
C'oi veni dupa 'nprumutu,
Si nu ti l'oiu dá mai multu,
Ci m'ai datu din satu departe,
Se viu cu desagii 'n spate,
Totu cu plansu si cu necadiu,
Totu cu lacrimi pe obradiu,
De lacrimi n'asiu bagă séma,
Ca le asiu sterge cu nafram'a,
Dar' bag' séma de obradiu,
Ca remane friptu si arsu.

Soldatulu murindu in bataia.

Se me uitu la munti departe,
Se me uitu in ori ce parte,
Se me uitu la lumea tóta,
Nu vediu frati, nu vediu sorori;
Mi vine césulu se moriu.
Diua buna parinti, frati,
Dati man'a si me iertati.
Diua buna veri, vecini,
Si pretenii mei cei buni.
Vinu din vitia n'oiu mai bea,
Preteni buni n'oiu mai avea,
Numai dalba turturea.
Ce'mi arata pe sor'a mea.
Maghieranu cu fôie lata,
Care te-amu purtatu odata,
Diu'a nóptea neincetatu,
Eu me ducu i remanea,
Si te-a purtă cine-o vrea,
Voinicii de sém'a mea.
O tu dalba turturea,
Dute tu la maica mea,

Si spune, ca am muritu,
Intru unu siantiu acoperitu,
In locu de popa cu carte,
Unu dobasiu cu dob'a bate,
In locu de lumina de sêu,
Nu vediu omu din satu meu,
In locu de lumina de ceara,
Nu vediu omu dintr'a mea tiéra,
In locu de lumina de lapte,
Nu vediu dintr'u a mea parte.

Doin'a din Sasu-Reghinu.

Câte póme sunt in via
Nici un'a nu-i mai dulci'a,
C'a mandrutiei cei dintaiu;
Câte póme-su intr'o véra
Nici un'a nu-i mai amara,
Cá mandr'a deodinióra.
Fruindia verde, doui si un'a,
Rea bucata e dragostea,
Cine-apuca a o gustă
Uita capu a'si purtă.

Doin'a Sibiului.

Cātu e Sibiulu de mare,
Numa-o cararusia are,
Presarata cu nassipu.
Mergu catanele totu rendu,
Maicele 'napoi plangendu
Nevestele blastemandu,
Blastemandu pe generalulu
Că le catani barbatulu.
Pune frate man'a 'in siele
Si trage un'a de jele,
La copii si la muere:
Ca de candu m'am catanitu,
Parintii-au inbetranitu,
Plugu 'n curte-au ruginitu,
Boii 'n grajdu au odihnitu
Holdele s'au tielenitu.

ei totalitatea ei este unanima in ferbinte dorinta de a i se apară si inca tocma in faci'a tronului, cele mai scumpe avutii spirituali, existenti'a si onórea; prin urmare că dorerósele descoperiri pe care le-ati facutu, era cá scóse din fundulu sufletelor si ánimelor poporului intregu.

Asia dara cu atáta ne simtimu mai obligati a Ve multiamí pentru inplinirea inportantei missiuni luate asupra Ve, a Ve felicitá pentru acestu inceputu stralucitu, si a Ve asigurá, cá inaintandu pe acésta cale, totudeauna veti avea pe fiii acestei natiuni persecutate de seculi, alaturea si inpregiuru de escelenti'a Ta si de toti ceilalti capi bisericesci de ambele confessiuni, cáti lucra din convictiune intima, cá daca la noi religiunea si biserica este nationale, apoi tocma pentru-cá se se conserve si se infloréscă biserica, ea cauta se ésa in tóte casurile de pericolu in ajutoriulu nationalitatiei.

Se traiesci Escel. Ta. G. Baritiu.

Discursulu pronunțiatu de Gioachino Pepoli in senatulul italianu la 17 Februaru a. c.

Nu asiú fi luatu cuventulu intr'o óra asia de tardia, déca ilustrulu senatoru Mamiani nu ar fi sulevatu cestiunea Romaniei.

Cu mare parere de reu nu potu se inpartasiescu opiniunile formulate de onor. nostru colegu.

Ascultandu cuventele elocuentului preopinantu, m'am convinsu ca, relativu la acea dorerósa cestiune, ne invertimu intr'unu fatalu echivocu si ca trebue in acestu localu se se redice o voce care se respinga acuserile, ce in numele libertatii fura aruncate asupra acelui generosu poporu, care nu me sfiescu de a vi-o spune, este parte din noi insi-ne, si care, prin campiele insangerate ale Bulgariei, purtá cu gloria si cu splendóre numele de descendinte alu rassei Romane.

Cestiunea, d-loru, dupa parerea mea, nu s'a pusu pe adeverat'a ei base. Trebue mai antaiu de tóte se rechiamu atentiunea Senatului si a d-lui ministru, nu asupra unoru vane si nesicure ipoteze, ci asupra unui faptu. Este óre esactu, este óre in adeveru de nediscutatu, ca romanii refusa de a recunósce libertatea consciintiei? Este strictu adeveratu ca ei nu voiescu se aderedie la art. 44 din tractatulu dela Berlinu? Documentele oficiale ce le am sub ochi, imi probedia tocmai contrariulu.

Art. 43 din tractatulu dela Berlinu stabileste:

„Article 43. Les Hautes Parties contractantes „reconnaissent l'indépendance de la Roumanie en „la rattachant aux conditions exposées dans la deux „articles suivants.

„Article 44. En Roumanie, la distinction des „croyances religieuses et des confessions ne pourra „être opposée à personne comme un motif d'exclusion ou d'incapacité, en ce qui concerne la jouissance des droits civils et politiques, l'admission „aux emplois publics, fonctions et honneurs ou „l'exercice des différentes professions et industries, „de quelque localité que ce soit.

„La liberté et la pratique extérieure de tous „les cultes seront assurées à tous les ressortissants „de l'Etat Roumain aussi bien qu'aux étrangers, et „aucune entrave ne sera apportée soit à l'organisation hiérarchique des différentes communions, soit „à leurs rapports avec leurs chefs spirituels.“

Hore.

I.

Dela noi pan' la mandr'a
Scurta'mi pare dieu calea
Dar' dela ea inapoi,
Calea 'mi pare unu anu si doi.

II.

Mei baditio de demultu,
Eu nu pociu cá se te uitu,
Pus'am gându se te urescu,
Dar' cá tine nu gasescu.
Ce folosu de oi si boi,
Déca nu ne placemu noi,
Ce folosu de oi si vaci,
Déca nu suntemu noi dragi.

III.

Frundia verde lemnu domnescu,
Me ducu nu te mai iubescu,
Mandra drag'a mea iubita,
Nu 'ti stea ánim'a 'ndouita
Ca te facu nefericita.
Ca de-a fi vre-unu bine mare,
La tóma oi veni éra,
Dár de va fi vre-unu reu,
Stau in locu si 'ti scriu o carte,
Scrisa cu lacrimi de a mele
Pe laturi cu doru si jele.

Pe de alta parte constitutiunea romana la art. 7 stabileste: „la qualité de Roumain s'acquiert ou „se perd d'après les règles déterminées par les „lois civiles.

„Les étrangers des rites chrétiens peuvent „seuls obtenir la naturalisation.“

Art. 129: „Que le pouvoir législatif a le droit „de déclarer qu'il y a lieu de procéder à la revision de telle disposition de la Constitution qu'il „designé.

„Après cette déclaration lue trois fois de 15 „en 15 jours en séance publique et approuvée par „le deux assemblées, celles-ci sont dissoutes de plein „droit et il sera convoqué de nouvelles dans le „délai présent par l'article 95.“

Adica in spatiulu de trei luni.

Asia déru, intielege Senatulu si onor. senatoru Mamiani, ca Romani'a nu póte se declare definitivu ca art. 7 din Constitutiunea sa se fia abolitu, fara a se indeplini formele prescise de lege.

Si intr'adeveru, cum ar potea unu gubernu constitutionalu cá se indemne pe unu poporu amicu, cá in numele justitiei si libertatiei se violedie propriu-i pactu fundamentalu?

Si principele Romaniei nu a supusu parlamentului romanu tractatulu din Berlinu si nu fu elu de amandoue parlamentele primitu cu unanimitate de voturi?

Póte, ne respectuosu catra aceste voturi, ministrulu Bratianu nu a prezentatu camerei cererea de a procede la convocarea unei Constituante pentru a modificá art. 7 din Constitutiune, si Camerile nu au numitu comisiuni cu totulu favorabile care se esaminedie cestiunea?

Déru, pentru cá se ajungemu la scopulu ce'lu voimu, va trebui se tréca catva timpu, cá-ci este necesar, u a se face trei cetiri cari nu se potu face de catu in spatiu de 15 in 15 dile. Se ne gandimu ca trebue timpulu necesariu pentru a convocá Constituanta, apoi unu altu terminu de doué séu trei luni, si pentru acésta, cu cea mai mare buna-vointia, Romani'a nu póte se adere ipso facto la impunerea tractatului din Berlinu.

Ratiunile ce vi le espuseiu au facutu pe Turci'a, pe Austri'a si pe Russi'a se recunósca independintia Romaniei.

Poterile occidentale, dupa initiativ'a Franciei, au declarat ca voiescu se suspenda recunósccrea Romaniei pana ce Constitutiunea ei se va modificá.

Senatorulu Mamiani va intielege ce sentimentu de profunda dorere a produsu la acelu generosu poporu, neincrederea ce i-au aretatu chiaru acele poteri, dela care elu sperá mai multa buna-vointia.

De sicuru ca nu dela Itali'a, multu iubita sa mama, se potea Romani'a asteptá la o ofensa asia de dorerósa.

Déca Romani'a nu va voi se inplinéscă obligatiunea cei este inpusa prin tractatulu dela Berlinu, déca Camera Constituanta va refusá se modifice Constitutiunea, atunci numai s'aru poté intr'unu modu rationabilu si dreptu rupe relatiunile diplomatice, atunci s'aru poté invocá drepturile umanitatiei la cari facea alusiune onor. senatoru Mamiani. Pana atunci insa vi-o spunu cu franchetia, ca vointia róstra de a constringe pe poporulu romanu este unu actu, care va face se se nasca in acelu generosu poporu unu sentimentu de mania.

Si aci 'mi voiu permite de a observá onor. senatoru Mamiani, ca déca atunci candu noi amu votatu legea garantieloru religiose, ne-aru fi disu poterie: recunósccrea vóstra se da cu conditiune cá se proclamati imediatu inviolabilitatea Vaticanului, nici unulu in acestu locasiu nu s'ar fi sculatu pentru a dá unu votu favorabilu unei legi ce ar fi avutu aparentia unei constringeri. Popórele au, oncrabili si ilustrí colegi, unu sentimentu de demnitate cé nu trebue calcatu. Si eu care am raporturi intime cu acea nobila tíera, potu se ve asicurediu ca politic'a de neincredere, sustinuta de poteriile occidentale, face mai nevoioá sarcin'a Principelui. Ea in locu de a resolve cestiunea o inaspresce si ne departédia dela acea nobile tienta pe care voiesce a ne-o aretá cu elocvente cuvinte onor. Mamiani.

Pentru aceste cuvente, eu credu ca Itali'a nu ar fi trebuitu nici de cum se armonisedie in politica sa cu politic'a Franciei si a Engliterei.

Din contra credu ca Itali'a ar fi trebuitu se dea garantie Europei pentru cuventulu de onóre datu de antic'a sa fica. Ar fi trebuitu se demonstre cu faptul ca crede cu fermitate in onestitatea si lealitatea poporului romanu. In acestu chipu, se o créda ilustrulu oratoru, am fi recuperatu in Oriinte, si mai cu séma pe tiermii Dunarei acea influentia, care o politica nesicura si vasala Franciei si Engliterei ne-a facutu se o perdemu.

Rechiamu atentiunea onor. ministru de externe asupra celoru ce am disu si ilu rogu, cá in intieptiunea sa se se gandéscă déca n'ar fi oportunu pentru Itali'a de a se face solidara, dupa cum diseiu, cu politic'a romana si se imite pe acele natiuni cari intr'unu modu lealu si nobilu au recunoscutu independintia Romaniei.

Trebue apoi se mai dicu o vorba onor. senatoru Mamiani si asupra cestiunei religiose.

Candu am fostu ambasadoru la Vien'a, am studiatu multu cestiunea romana; si nu credu de locu ca ea se fia o cestiune de libertate de consciintia, dupa cum afirma onor. preopinentu.

Cestiunea Evreilor in Romani'a este o cestiune sociale.

Nu este esactu a se dice ca Evreii cari traiescu in Romani'a sunt in adeveru Romani; ei apartinu unui nému care s'a suprapusu poporului romanu. Evreii Romaniei nu vorbescu limb'a tieiei; au o origine diferita. Evreulu romanu nu este unu fiu care cere unu locu la vét'ra familiei, nu este nici unu trecétoru care in timpu de vijelie cere unu adapostu, este unu navalitoriu care cere pacinicului cetatiénu chiei'a casei sale spre a intrá inlauntru si a o despoiá sub adapostulu legiloru.

Persecutiunile ce s'au facutu in Romani'a contra Evreilor, nu sunt persecutiuni innascute din sentimentulu religios, séu pentru ca romanii ar fi voit se impede pe Evrei de a esercitá in deplina libertate religiunea lor. Desordinele ce s'au nascutu in Romani'a din caus'a Evreilor, s'au intemplat din caus'a neonestei lor usure — de ce se nu o spunemu pe facia? — esercitata pe o scara fórté intinsa. Trebue se cunósca esactu onorab. senatoru Mamiani conditiunile acelei nefericite tieri pentru a potea apretia conduit'a Evreilor; numai ei au banii si numai ei sugu di cu di sangele poporului romanu.

In diu'a candu voru avea dreptulu de a fi proprietari, totu pamentulu romanu le va apartiné si proprietatea cea mica va dispore cu desavarsire.

Onor. senatoru Decesare me intrerupe dicendu'mi: se'i iea la góna. Tocmai pentru acésta prin art. 7 alu Constitutiunei, Romani'a le negase acelu dreptu de nationalitate, pe care Europ'a adi ilu revendica preocupandu-se mai multu de cestiunea de forma, de catu de cestiunea de substantia.

Desaprobu de sicuru fórté tare persecutiunile la care a fostu supusu poporulu evreu in Romani'a, cari persecutiuni s'au intorsu acumu in contra poporului si natiunei romane.

S'a intorsu falsificandu adeverulu: cá-ci libertatea de consciintia n'are nici unu amestecu in acésta afacere, Cestiunea romana, o repetu, este numai o cestiune economica, este cestiune sociale, si nu trebue se aiba nimeni pietate de aceia cari abusa de bani si intrebuintiédia fraudu. Romanii primescu in ori-ce modu dispositiunile congresului din Berlinu; Romanii sunt gat'a de a inplini vointia Europei. Voru cautá in legi noué mijloculu de a se potea legalu aperá de invasiunea si de violentia cametei. Eu credu utilu, necesariu de a recunósce Romani'a fara alte intardieri, cari ar fi magnanime déca s'ar esercitá in contra unui poporu forte, cari sunt cu totulu din contra, esercitate catre unu poporu generosu si slabu.

Sciu ca in Itali'a sunt multi cari dicu: déra ne amu aretatu simpathi'a nóstra poporului romanu. Nu intielegu ce felu de simpatie i am aretat poporului romanu. Nu i amu ajutatú nici cu unu soldatu, nici cu o scuda pe romani cá se-si redobandéscă independintia.

La Berlinu, amu fostu nepotinciosi de a impedeá pe Russi cá se nu smulga acelei valoróse tieri, una din cele mai bogate provincii ale ei si i amu lasatu fronthier'a deschisa invasiuniloru russesci.

Cu ce dreptu venimu déra se constringemu pe Romani'a, in poterea carui serviciu facutu ne luamu noi dreptulu de a dice romaniloru: nu credemu in lealitatea fagadueliloru vóstre, voi nu meritati de a ve bucurá de fructele acelei independintie pe cari ati castigat'o cu sangele in campii de bataia?

Scimu ca predecesorulu onor. Depretis in Camera, pentru a demonstrá simpathi'a Italiei catre Romani'a, afirma ca a tramisu generosulu si bravulu principe alu romaniloru „Colanulu Anuntiatei.“

Eu care cunoscú si apretiediu nobilele sentimente ale junelui Principe, sunt sicuru ca de si a fostu simtitoru la darulu, „Colanulu Anuntiatei,“ ar fi preferitu totusi cá gubernulu italianu se nu'lu ofensedie nevoindu a recunósce lealitatea poporului seu.

Cele ce ve spunu privescu numai pe Romani'a; déra se 'mi permita onor. ministru de a crede ca este si unu altu cuventu pentru a recu-

nósce adi Romani'a, cu tóta invoial'a ce a facutu cu poterile occidentale, cuventu unicu italianu.

Credu ca recunoscendu adi Romani'a, nu numai ca vomu ingriji de demnitatea poporului romanu déru si chiaru de aceea a poporului italianu.

Onor. d. ministru scie de sicuru ca la Berlinu reprezentantulu nostru a luatú iniciativ'a unei nobile propunerii, pe care eu o tinu de cea mai utila propunere ce ar fi potut'o face guvernulu italianu.

Gubernulu italianu déru propuse cá se se numésca o comissiune internationale care se veghedie la Constantinopoli totu ce era relativu la datoriele Turciei, si acésta in interesulu poteriloru occidentale.

Acum din nenorocire, dupa catu se dice, comissiunea internationale sta a se formá déca nu e si formata...

Presidentulu consiliului. Nu.

Senatorulu Pepoli. Suntú fôrte veselu ca onor. d. ministru póte se desminta in acésta privintia sgomotele ce se respandisera; déru ori cum va fi, sicuru e ca s'a disu ca in acea comissiune voru fi chiamati reprezentanti francesi, englesi si germani, si ca de drepturile italiene nu s'a tinutu nici unu cômptu.

Am disu ieri ca puiu mare pretiu pe alianti'a francesa, ca-ci credú ca in ea sta mantuirea cauzei civilisatiunei, déru dorescu cá Franci'a se aiba catre noi acele atentii ce fia-care poporu datoresce unulu altuia.

De va fi adeveratu ca faptulu de care vorbescu s'a verificatu, ori este pe cale de a se verificá, mie, marturiscu adeverulu, mi s'aru pareu ca recunoscendu Romani'a, in contra invoirei de presiune facuta cu Franci'a, ar fi unu respunsu destulu de eficace modulú pucinu bine-voitoru cu care suntemu tractati.

Bine intielesu ca, vorbindu de recunoscerea Romaniei, nu dicu ca acésta se se faca fara a i se luá formal'a promissiune, ca va indeplini pacturile tractatului din Berlinu.

Asupra acestui punctu, amu fostu destulu de explicitu, cá-ci, déca nu me insielu, amu disu ca, déca Constituant'a romana ar respinge tractatulu din Berlinu, relatiunile internationale aru trebui se fia indata rupte. Pentru mine este o simpla cestiune de incredere.

Credú si a'siu vré cá ministeriulu se crédia in lealitatea Romaniei.

Ceru ertare onor. mei colegi, déca nu mi-amu desvoltatu bine ideia mea.

Nu potú inse terminá discursulu meu fara a indemná pe onor. presidentu alu consiliului, cá se nu mai intardiedie si se deschida, cu totu refusulu Franciei si Engliterei, usi'a acelu nobilu lastaru alu rassei nóstre si a'lu rebotediá in numele marei mame Itali'a.

Nu ve temeti, elu va cresce bine si vigurosú, si in viitoru va potea se se arate demnu de a fi descinsu din nemuritórea stirpe latina, devenindu in Europ'a, cum dicea Principele Carolu in mesajulu seu de deschidere, unu elementu de fortia si de prosperitate pentru intrég'a Europa si unu elementu mai cu séma de libertate si de progresu pe tiermurile Dunarei. (Aprobari — Multi senatori vinu se stringa mana oratorului.) („Romanulu“).

La declaratiunea domnului deputatu Georgie Popu.

Amu cetitu cu atentiune si cu spiritu calmu inputarile ce se facu generosului barbatu de cátra „Egyértetés“, organu alu clubului independentiei in Nrii sei 50 et 53. Nu amu aflatu nici-unu adeveru si nici-o moralitate in politic'a desvoltata acolo; de aceea intre inpregiurarile actuali critice si urgente, din alte puncte de vedere, nici cá le aflamu demne de reprodu su in colónele acestea. Totusi spre a satisface, fia si numai curiositatea unoru lectori, scótemu aci câteva passage, cá modelle de logica intortocata si de rea vointia.

„Domnulu deputatu Georgie Popu, carele a fostu uniculu si verosimulu si ultimulu membru alu partidei independente, cu principii de nationalitate, a esitu din sinulu partidei. Caus'a esirei sale a fostu, pentrucá partid'a sa au aflatu a fi de lipsa si rationabilu a luá unu conclusu, cá pentru introducerea obligatóre a limbei magiare in scólele poporale se se incépa actiunea parlamentaria cu o interpellatiune.

Ori din care alta cauza s'ar fi intemplatú se ésa densulu din partida, ne-ar pareu reu; asia inse nici-de cumu nu ne pareu reu, ci avendu in vedere esperienti'a, antecedentiele esirei sale, conferenti'a de eri a clubului, reflectandu la suspectarile aruncate de mai inainte asupra partidei nóstre sub titlu de fraternisare cu agitatorii nationali: avemu cauza cá mai virtosu se ne bucuramu de unitatea si solidi-

tatea partidei nóstre, care de aci inainte nu mai este amerintiata nici din acésta parte.

Atáta inse potemu dice, cá dn. G. Popu prin acésta parasire a partidei nu a facutu nici-unu servitiu bunu cestiunei de nationalitate, cá-ci acuma s'a datu pe facia, cá densulu, care pàna aci ocupá prea pucinu atentiunea publica cu persón'a sa, dintr'odata, aruncandu la o parte principiu si programa, se presenta cá deputatu nationale, alu carui scopu nu este realizarea unui statú magiaru, prin urmare nici independenti'a lui, ci elu a consideratu acésta numai cá miidulocu in interesu exclusivu romanescu etc.“ De aci incolo, dupa multa polilogia si fraseologia fóra nici-unu simbure, diariulu radicale kosuthianu, antidinasticu si exclusivu magiaru, are inpertinenti'a se inpute dlui G. Popu lipsa de moralitate in politic'a sa, candu tocma din contra, dsa se vedii moralicesce obligatu a se retrage din acea partida indata din dio'a in care isi castigá convictiunea, cá ceilalti membrii ai partidei portasera masca facia de dsa, si cá tocma partidei intregi 'i lipesce ori-ce moralitate politica, precum speramu se probamu acestu adeveru chiaru si cu elocentele cuvente publicate de cátra unu profesor de drepturi, magiaru de nationalitate. Asia este: cei vreo 62 deputati kossuthiani au dreptate se se numésca partid'a independentiei, adeca a ruperei totale de cátra Austri'a, ei inse sunt fôrte de parte de a considerá in nationalitati si anume in poporulu romanescu alt ceva mai multu, decâtu numai materialu crudu, instrumentu mutu si surdu, contribuenti supusi orbesce, indopaturi de tunuri, tinte la care se traga altii cu puscile, éra pe femeile romaniloru cá straturi calde, in care se crésca milióne de magiari.

Revista política.

Sibiin, 8 Martin st. n. 1879.

Era de prevediutu ca guvernulu ungurescu va intrebuintiá tóte miidulócele de care dispune in mare abundantia, pentru cá se paralisedie actiunea episcopatului romanescu inaugurata in contra proiectului de lege magiarisatoru alu scóleloru confessionale si nationale. Asia la semnulu datu de susu s'au adunatu episcopatulu romano-catholicu, pentru cá intr'o conferentia ad hoc se votedie in credere actualelu ministru de culte alu Ungariei si se 'lu invite a perseverá pe calea apucata de a magiarisá. Fôrte multu sémana a lucru facutu la „ordinu mai 'naltu“ si adress'a pe care o au inaintatu doi episcopi renegati ai ruteniloru la ministeriulu ungurescu, prin cari ei declara, ca multu discutatulu proiectu de magiarisare nu numai ca n'au facutu o inpressiune antipatica asupra credinciosiloru lorú ruteni, dar' din contra ei l'au salutatú cu mare bucuria. Déca va fi asia, precum au curagiulu se o afirme cei doi episcopi, despre ce inse noi ne indoimu, apoi noi romanii de siguru ca nu vomu plange de mil'a ruteniloru si nici a slovaciloru, cari s'arunca de buna voia in bratiile magiarismului. Pentru noi, cari suntemu gat'a si datori in totu momentulu se ne aparamu limb'a si biseric'a nóstra nationala cu ori ce pretiu, fiindu ele garanti'a si unic'a garantia ce ne au mai remasu a esistentiei nóstre cá individualitate nationala, a fostu o cestiune de onóre nationala si de consciintia, cá se ne manifestamu vointi'a nóstra in punctulu acesta, atátu fatia cu corón'a, cátu si fatia cu guvernulu. Este o cestiune cu totulu independenta de pasii dejá intreprin si pàna acuma, ca ce vomu avea a face in casulu candu vocea nóstra va fi sunatu in pustiú si vointi'a nóstra va fi ignorata, séu si in casulu candu in lupt'a nóstra pentru limba si biserica vomu remanea isolati din partea slaviloru si a sasiloru conlucuatori, pe carii ii amenintia acelési pericole. In casulu acesta situatiunea natiunei romane fiindu limpedita si clara cá lumin'a sórelui, ér' consciinti'a sa inpacata, ea va potea asteptá viitoriulu cu tóte pericolele sale si 'si va potea concentrá tóte fortiele sale spre acele puncte, care voru fi mai tare amenintiate. Pentru cá se nu fimu inse surprinsi, trebuie se fimu fôrte treji, veghiatori si uniti in cugete si in simtiri.

Mari si doreróse deceptiuni au causatu intregi poporatiuni a monarchiei espunerile si revelatiunile pe care le au facutu in delegatiunile austriace ministruulu comunu de resbelu austriacu. Din acele espuneri resulta umilitoriulu faptu pentru situatiunea militara a monarchiei, ca pentru de a sugrumá si infrange resistenti'a armata a 25.000 insurgenti din Bosni'a si Hertiegovin'a, monarchi'a nóstra a trebuitu se mobilisedie o armata de 300.000. Dar' si mai batatoriu la ochi este inpregiurarea, ca din acésta armata mare mobilisata, precum a disu insusi

ministruulu de resbelu, in realitate au fostu combatanti numai 145.000 ceea ce insemnédia, ca in Austri'a la casu de mobilisare pre langa fiacare combatantu mai trebuie se se mobilisedie si unu necombatantu. Reflcsiunile si critic'a ce o facu diariiele cele mari din ambele capitale ale monarchiei à propos de aceste revelatiuni nu sunt nici decum magulitóre pentru suprem'a comanda administrativa a armatei imperiale.

Totu cu acea oca siune ministruulu de resbelu Bylandt mai dise, ca positiunea strategica a plattoului transilvanu este de unu caracteru mai multu defensivu, decâtu ofensivu, si ca monarchi'a nefindú preparata pentru unu resbelu de munte, comand'a militara s'a vediatu necesitata a tramite in Bosni'a chiaru si tunurile de modelu ce se aflau in arsenalulu din Vien'a. Óre ce idea isi voru face statele vecine si statele cele mari militare ale Europei despre forti'a armata a Austriei? Si ce voru dice popórale monarchiei despre politic'a comitelui Andrassy, care declarase ca va cuceri Bosni'a si Hertiegovin'a punenduse cu stégulu in fruntea a doue companii si cu o banda de musica militara, dupa ce aflara acuma din gur'a insusi ministruulu de resbelu, ca pentru a pacificá cele doue provincii, au fostu de lipsa mobilisarea unei armate de 300.000?

Nu mai pucinu pretióse sunt si descoperirile facute in diet'a din B.-Pest'a de cátra deputatulu Dionisiu Pazmándy relative la press'a magiara si despre fondulu de dispositiune. Numitulu deputatu au afirmatu si ministru-presiedinte C. Tisza n'a fostu in stare se'lu desmintia, ca biroulu pressei unguresci de vreo trei ani incóce se afla nu in B.-Pest'a, ci in ministeriulu de esterne din Vien'a sub conducerea cunoscutului renegatu Ludassy alias Gans, si ca press'a ungurésca primesce „ordinele de di“ din Vien'a, éra corespondintiele informatóre ce se tramitu din Pest'a pe la diariiele cele mari europene, nu se scriu in loculu de unde sunt datate, ci ca se frabricédia cu duzin'a in biroulu pressei din Vien'a. Acestea tóte le cantau de multu vrabii de pe coperisie, dar' ca s'au aflatu unu deputatu unguru cá se le afirme in modu apodicticu, acésta este unu meritú, pe care noi ne simtimu datori a'lu inregistrá cu atátu mai multu, pentru cá se se védia, cum si prin ce miidulóce leale se face opiniunea publica in regatulu St. Stefanu.

Russi'a se dice, ca au adresatu cabinetelorú o nota cerculara, prin care le invita se'si dea tóta silinti'a intru realizarea acelorú puncte ale tractatului dela Berlinu, care pàna acum'a inca nu s'au efectuatú. Dar' intr'aceea aceea si Russia dupa ce au scosu pe romani din Arab-Tabi'a, o au ocupatu ea insasi si pentru cá se arunce nassipu in ochii lunei, s'au apucatu se deráme acelu fortu, pe care la casu de trebuintia si'lu va restaurá éra si.

Precum i se scrie „Coresp. Politice“, guvernulu turcescu a concentratu in Epiru si in Novi-Bazar o armat'a de preste 75.000 si o enorma cantatitate de munitiune si proviantu. De alta parte se afirma, ca asemenea Angliei au incheiatu si Franci'a unu contractu cu Turci'a, in puterea caruia Franciei i se va cede insul'a Rodos din archipelagulu grecescu. Mai remane acuma se vedemu cu ce se va alege Itali'a din mass'a de licvidare a „barbatului bolnavu.“

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

— (Din comitatulu Solnocu-Dobac'a, 14 Feb.) Contributiunea pe capu (capitatie, lat. Capitis taxa, turcesce haraci) in Europ'a nu esista, afara de Turci'a si Ungari'a, pentru aceea ve rogu se aveti bunatate a ceti macaru in fuga alaturat'a epistola si brosiura nemtiésca si ve veti incredintia, cá impositulu ce s'a botezatu „contributiune de castigu“, nici in tierile dincolo de Laita nu esista, si v'asi rogá se o asemanati cu legea despre contributiunea de castigu din anulu 1875 XXIX, si apoi de veti afá cu cale, a o luá la ceva critica, cá dóra prin introducerea catastrului nou se se stérge de totu.

Legea despre contributiunea capului este fôrte nedrépta, cá aceea pàna acuma, si mai alesu dela introducerea Inspectoratelor de dare se léga de contributiunea de pamentu; incátu chiaru si candu contribuentele este orbu, schiopu, mutu, bolnavu, sau ori in ce stare misera s'aru afá, totusi se tacsédia in totu anulu, si apoi daca in 3 ani remane in restantia cu ale, Inspectoratulu de dare o intabulédia pe pucin'a proprietate ce mai are contribuentulu, si apoi Inspectoratulu de dare dupa intielegerea ce are cu Comissiunea, substerne acusele la reg. judecatoria si tribunalu, unde pe langa mari spese, pe care erariulu de multe ori nu le mai póte pune la locu nici dupa vendiarea intregi averi a nefericitoru contribuenti, se litédia proprietatile numai si numai pentru contributiunea pe capu.

Tocma acuma in comitatulu Solnocu-Dobac'a sunt preste 600 (siese sute) de mosióre de ale locuitoriloru aprópe de a se vinde la toba. Acestea calamitati le sciu fôrte bine toti deputatii cati mergu din acestea comitate la diet'a Ungariei dela 1867 incóce; ei vedu si cunoscu, cá daca saracesce poporulu si apoi fuge de

aici în tierile vecine cu sutele și cu miile, trebuie nesmintit se urmedie, precum și urmédia în adeveru, cu consecența frăsca, și orasienii, și aristocrația, căci interesele locuitorilor de toate clasele sunt prea strins legate unele de altele, dăra de 12 ani nici-unul din acei deputați nu și-au cascatur gură vreodată în dietă, că se interpeledie pe ministrul de finanțe sau și pe ministeriul întregu în cestiuni de acestea, și se lu convinga cu mii de casuri, că în această privință astăzi este fără asemănare mai reu, decât era sub austriaci.*)

Nu luati în nume de reu incomodarea ce vi o facu, și de poteti și dora ve este ore și cum ertatu, ajutați poporul, că dacă pe langa câte mosii s'au vendutu pentru usurele (cametele) cele paganesci, se voru mai vinde în totu comitatulu pe totu anul câte 600—1000 de mosiôre, în scurtu timp suntemu earasi unde amu fostu.

Fi siguru, că dacă le aru relaxa contribuțiunea pe capu, care anualminte face 3, 4, 5, ba și 6 fl., candu din contra a proprietății și casciorii 89, 90 cr. multu 1 fl. sau 2 fl. pe anu, acestu din urma și pe 3 ani deodată multi dintre acei 600—1000 de loviți de sorte, ba dora totu o ar plati. D.

Concursurile

propuse de

SOCIETATEA ACADEMICA ROMÂNĂ

conformu decisiunilor luate în sesiunile de pene la annulu 1878.

(Urmare și fine.)

IV. Premie Nasturellu

(din seri'a B, pentru opere publicate).

Conformu decisiunei Societății Academice din sesiunea anului 1876, se punu în cunoscintă publicului următoarele dispozițiuni din codicilele repaosalui intru fericire C. Nasturellu-Herescu:

„B. Premie pentru opere publicate.

„In totu annulu Societatea Academica Romana va „avé a premiă, din veniturile fondului *Nasturellu*, ua „carte tiparita originale, în limb'a romana, care se va „socoti de cōtra Societate ca cea mai buna publicatiune „apparuta în cursulu anului.

„Aceste premie voru fi de doue specii:

„1. În trei ani consecutivi, d'a rōndulu, se va „decerne câte unu premiu de patru mii lei, No. 4000 L. „minimum, la cea mai buna carte apparuta în cursulu „anului expiratu;

„2. Ero în allu patruea annu, se va decerne „unu premiu fixu de lei 12,000, carele se va numi „*Marele Premiu Nasturellu*“ operei care va fi judecata „că publicatiunea de capetenia ce va fi apparutu în „cursulu celloru patru ani precedenti. Acestu premiu „nu se va puté decerne unei lucrări care va fi obținutu „deja unulu din premiile anuale, de câtu defalcându „dintr'insulu valōrea premiului precedente.

„Operele ce se voru recompensă cu acesta a dou'a „seria de premie, voru tractă cu preferența despre „materiele următoare:

„a) Scrieri seriose de Istori'a și de științele „accessorie alle istoriei, preferindu-se cele attingetore „de istori'a țierrelor romane;

„b) Scrieri de Religiunea ortodoxa, de Morala „practica și de Filosofia;

„c) Scrieri de Științe politice și de Economie „sociale;

„d) Tractate originale despre Științe exacte;

„e) Scrieri enciclopedice, precumu Dictionarie de „istoria și geografia, în care sa intre și istori'a și geo- „grafia Romaniei; Dictionarie generali seu partiali de „științe exacte, de arti și meserii, de administratiune „și jurisprudentia, și alte assemeni lucrări utili și bine „intocmite;

„f) Cărți didactice de o valōre însemnata ca „methodu și ca cuprinsu;

„g) Dictionarie limbistice în limb'a românească, mai „allessu pentru limbele antice și orientali, adeco limb'a „latina, ellena, sanscrita, hebraica, araba, turca, slavona „vechia și altele;

„h) Publicatiuni și lucrări artistice de ua valōre „serioasă, adeco relative la artile plastice, Arhitectura, „Pictura, Gravura, și chiaru opere musicali seriose, pre „cari aceste toate Societatea Academica romana le va „puté appretia atunci, cându isi va intinde activitatea „ei și assupr'a tutulor materielor de Belle-Arti.

„i) Scrieri de pura literatura română, în prosa „și în versuri, precumu poeme, drame și comedie seriose, „mai allessu subiecte nationale, — și ori-ce alte opere „de inalta literatura. Acestor'a mai cu sēma asi dori „sa se acorde „*Marele Premiu Nasturellu*“, candu voru „fi judecate ca avēdu unu meritu cu totulu superioare, „spre a se dă astu-felu ua incuragiare mai puternica „desvoltării literaturii nationale.“

Spre indeplinirea acestor dispozițiuni, Societatea Academica Română a regulatu cele următoare:

1. Primulu siru de 4 ani prevedutu în dispozițiunile testatorului, attingetore de această seria de premie s'a începutu în anul 1877, și se va continuă pene în 1879 astu-feliu co în anul 1880 se va presentă pentru prim'a ora casulu de a se decerne *Marele Premiu Nasturellu* de 12,000 lei; era în anul 1879, se va dă unu premiu de 4,000 lei, celei mai bune cărți publicata în cursulu acelu anu.

2. Toti autori cari voru dori sa concurre la premiile anuale din această a două serie de premie Nasturellu, sunt autorisati și invitati ca sa tramita, mai înainte de deschiderea sesiunii anuale a Societății

*) Vedi: Die österreichischen Steuergesetze I. Th. 1878.

Academice Române, unu numeru cellu puțin de 12 esemplare tiparite din cartea lor, la Delegatiunea Societății, în București (localulu Academiei), ossebitu de esemplarele pe cari voru voi sa le offere de-a-drep-tulu cōtra unii seu toti membri actuali ai Societății, foră ca această ultima procedere sa fia cătusi de puțin obligatoria.

NB. Sa nu se pēda din vedere co operele propuse la concursu trebuie sa fia publicate în restimpulu anului curgetoriu, adeco cu incepere de la ultim'a sesiune anuale a Societății Academice; astu-felu, spre esemplu, în sesiunea Societății din 1879 voru puté sa intre la concursu numai cărțile publicate de la 15 Augustu 1878 înainte, éro în sesiunea din 1880, voru puté concurre la *Marele Premiu Nasturellu*, toate cărțile publicate de la 15 Augustu 1876 pene în dio'a intrunirii membrilor la sesiunea din 1880.

3. La concursu se potu presentă și opuri prenouite în noue editiuni, care se voru fi retyparitu în cursulu anului, de autori în viētia.

4. Dupo coprinderea chiaru a testamentului, traducțiunile din limbe straine sunt escluse de la concursu; se va face anse exceptiune pentru acelle traducțiuni de pe opuri straine clasice, cari:

a) seu prin dificultățile invinse alle unei perfecte reproduceri în versuri romanesce, voru constitui adeverate opuri litterarie alle limbei romane;

b) seu prin anessarea de elucidări și de note științifice, cu totulu proprii traducătorului, isi voru fi insusitu meritele unor lucrări originale în limb'a romanu.

5. Cărțile premiate de Societatea Academica romana din alte fonduri alle sale seu celle tiparite din inițiativ'a și cu spesele ei, nu potu intră la concursu pentru premiile Nasturellu din seri'a B.

6. Premiile Nasturellu din seri'a B se potu accordă, nu numai unor opuri complete, ci și părții unui opu tiparitu în cursulu anului, cu condițiune anse ca această parte sa fia de valōrea și de întinderea unui volumu și nu de alle unei simple fasciōre, (minimum 400 pag. formatu în-8°, garmond).

7. Premiarea unei părți a unui opu la unu concursu anuale nu impēdica premiarea unei alte părți a aceluasi opu la unu concursu posteriore.

8. Opurile anonime și pseudonyme voru puté fi admise la concursulu cărților tiparite, éro autorii lor, spre a primi premiile acordate, voru trebui sa justifice proprietatea lor.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Mōrtea neindurata érași rapi din midiulocu nostru pre unu parinte iubitoriu, pe unu credinciosu fiu alu biserici și natiunii Teodoru Gentiu preotu gr. or. din Ceisior'a cottulu Bihari'a, în etate de 51 ani, dupa casatorie de 33 ani și funcțiune de 32 ani. Dupa unu morbu de peptu în 26 Februaru st. n. a. c. dimineati'a la 4 ore isi dete nobilulu seu sufletu în manile Creatoriului. Reposatulu si-a iubit natiunea și confesiunea sa cu unu zel și devotamentu esemplaru; mōrtea lui o deplangu cu anim'a plina de intristare fii Ioanu Gentiu abs. de teolog, Iosifu invetiatoriu cu socia Savetă nasc. Moga, Anna cu sociulu ei Ioanu Papp abs. de teolog; Floarea cu sociulu ei Solomonu Petrill'a, ginerele Petru Lazaru preotu gr. or. în Varvizu, cuscrlu Vasiliu Mog'a preotu în Chesie, pr. si alti consangeni, amici, și cunoscuti.

La gelnic'a petrecere ce s'au tēnutu în 28 Febr. au asistatu un'a frumoasă cununa de preoti în numeru de patruspediece, în frunte cu Reveren. Domnu Eli'a Mog'a protopresbiterulu Popmezeului, care au tēnutu unu discursu funebru, prin care vorbindu despre datoritiile preotului catra D-dieu, catra poporeni sei, și despre ale poporenilor catra preotulu lor, au emotionatu pana la lacrimi pre asistentii dela acea trist'a ceremonie. Au mai luat parte la inmormantare patru teologi abs. nenumarati invetiatori precum și vr'o 500 de credinciosi, atatu din locu, catu și din comunele vecine din toate clasele poporului fara deschinilire de nationalitate, precum și din opidulu vecinu Ceic'a Magiara au luat parte intrég'a inteligentia, întregu corpulu judecătorescu, atatu pretorialu, catu și regescu. — Se 'si dōrma în pace somnulu eternu!

— (Multiamita publica). Representanti'a comunei opidane Naseudu în sedinti'a sa din 23 Febr. 1879 mi-a votatu o remuneratiune de 30 fl. v. a. în recunoscerea ajutoriului medicalu oferitu morbosiloru acestui opidu.

O noua dovēda acēst'a despre amicitate, cu care am fostu coprinsu în decursulu unui frumosu siru de ani de brav'a poporatiune naseudeana, — pentru care — mi tēnu de placuta detorintia a-mi exprimă prin acēst'a atatu on. reprezentantie catu și poporatiune acestui opidu multamit'a mea publica.

Nicolau Tenereanu, medicu cercualu.

— (Numerulu locomotivelor de pe pamentu). Precum scriu diariile franceze, numerulu locomotivelor ce se afla în circulațiune atatu în lumea vechia catu și în cea noua se urca de presentu la 50,000 reprezentandu o valōre de 2½ miliarde de franci. În acestu numeru statele unite ale Nord-Americei figurēdia cu 14,200 masine, Angli'a cu 10,000, Germani'a cu 6,900, Franci'a cu 4,900, Russi'a cu 2000, Austri'a cu 2,400, Ungari'a cu 500, Itali'a cu 1200.

— (Societatea de lectură „Julia.“) Din Clusiu ni se scriu sub dat'a de 18 Febr. următoarele: Conformu anunțului publicatu prin diuare, soc. de lect. „Julia“ a junimei romane universitaria si-a tēnutu concertulu declamatoriu musicalu înpreunatu cu saltu și cu joculu istoricu Calusiariulu în 17 Februaru. Partea declamatoria și musicala a concertului a reusitu fōrte bine, lauda acelor juni, cari prin laborea lor au sciutu se indestulēca acceptările tuturor! Dintre toti s'a destinsu pre piano Dsiōra Elen'a Piposiu, unde jucandu cu o desteritate admirabila „La Traviata“, si-a atrasu atēnțiunea publicului întregu, cea ce că dreptu recompensa se și manifesta prin aplause prelungite. Ce privesce saltulu, dubitezu, dēca localitatea redutulu a potutu numără în acestu carnevalu, atate perechi de jucatori din o clasa, ce apartiene unei natiuni, pentru că coron'a celoru ce dantiau facea o majoritate romana absoluta. Pre langa toate că redutulu urbei claudiopolitane e destulu de spaciosu, totusi de asta-data s'a simțitu necesitatea de a separă jucatorii Romanei și Cadrilului totu în câte 2 colōne.

Acēsta sēra a fostu onorata cu presenti'a mai a tuturor romanilor întelginti din locu; dar' nice întelginti'a din provincia inca nu a remasu îndereptu. Asia între notabili serei sunt mandru a aminti pre Escel. lor ddni generalii Lauber, Ghiczy și Pongracz, presiedintele tribunalului Biró Pál, vicecomitele Gyarmaty Miklos, profesori de universitate Dr. Gr. Silasi, Geber, Török, Apt, Szamosy, Dlu prot. gr. or. Rosiescu etc. Din provincia inse fū dlu advocatu din Desiu Gavrilă Manu și dlu Negrutu redactorulu, cu unu cuventu multi óspeti însemnati au luat parte la acēsta petrecere. Publiculu spectatori era aprōpe indoitu că alu jucatorilor. Calusiarii au sciutu prin desteritatea și tactulu celu bineobservatu se stōrca admiratiunea celoru presenti. Abea terminau câte o figura și espressionele sonore de bravo și se traiēca erau de nou repetite prin aplause.

Acestu jocu (dantiu) nationale romanesce și inca alte vreo doue, dau strainilor cari nu le cunosea până acum, materia de mediatu din punctu-de vedere ethnologicu și alu caracterului nationale. Anume „Calusieriulu“ asia cum ilu executa tenerimea noastră din Transilvani'a, este unicu în toate provinciile monarchiei. Anticii tēneau despre salturi, că ele sunt frumoșe numai dacă nu sunt ostentōrie, dāra notele caracteristice ale „Calusieriului“ sunt tocma, că se presente fortia fisica, desteritate estraordinaria în productiunea rapede a mai multor figure, între care câteva simbolice, și se fia jocatu fōra participarea la elu a sexului frumosu. Procopiu.

Bibliografia.

— (Scōl'a Română.) Fasciōra II, pe Novembre coprinde: Ioanu Amos Comenius (urmare). — Referintiele între scōla și familia. — Bancile de scōla (fine). — Din computulu cu frangeri vulgare (urmare). — Pentru primulu invetiamentu din istoria: II Ercule. — Tractarea practica a unor bucati de lectură: I. Sōrele si ventulu. — Program'a studiilor în scōlele primare rurale din Romani'a. — Scōlele romane din Brasiovu. — Necrologu: Teodoru Petrisioru. — Varietati. — Bibliografia.

— Fasciōra III, pe Decembre: Ioanu Amos Comenius (fine). — Serbarea liceului Mateiu Basarabu. — Lectur'a foilor pedagogice. — Cum se se cladēca casele de scōla? — Din comptulu cu frangeri vulgare (urmare). — Lectiuni din geometria în scōla poporala. — Lectiuni din geografia pentru scōla poporala. — Tractarea practica a unor bucati de lectură (urmare). — Romani'a-Juna din Vien'a. — Statistic'a scōlelor din comitatulu Sibiiului în anul 1878. — Varietati. — Bibliografia.

— Fasciōra IV, pe Ianuariu: Ioanu Enricu Pestalozzi. — Despre scōla poporala și invetiatoriu. — Multe sunt necesarile — invetiatoriloru. — Copii cari fumēdia. — Cantulu (music'a) în preparandi'a de statu din Dev'a cu privire la elevii romani. — Lectiuni din geometria în scōla poporala (urmare). — Din computulu cu frangeri vulgare (urmare). — Tractarea practica a unor bucati de lectură (fine). — Gradinele de copii și invetiamentulu intuitivu apretiate de unu Francesu. — Introducerea limbei magiare în scōlele poporale din Ungari'a. — Varietati.

Precum se vede coprinsulu acestei foi pedagogice este prea interesantu pentru toti aceia, cari se ocupa cu instructiunea poporului. Ea face onōre pedagogului nostru d. V. Petri. Ne pare reu, ca pe copert'a fasc. IV cetimu următorea declaratiune din partea redactiunei: „La finele an. 1877, candu am sistatu pentru prim'a data „Scōl'a rom.“ mai multi invetiatori și barbati de scōla ni-au disu, ca pentru ce înainte d'a luă această decisiune, nu am facutu unu ultim apelu, catra publ. romanu? Ei bine, ilu facemu acum si declarāmu, ca dēca până la finele lui Martisioru, candu va appare fasc. VI. cu care se va inchiaia sem. I. alu acestui anu, prenumeratiunile la „Sc. rom.“ nu voru atinge celu puțin numerulu de 400, fōi'a va încetă pentru totudēun'a! — Ne implinimu o placuta datorie candu atragemu si din parte-ne atēnțiunea invetiatoriloru nostrii asupra întreprinderii meritorie a d. Petri, asigurandu-i ca „Scōl'a romana“ îi tēne totudēun'a în curentulu de si neivoulu scientiei pedagogice moderne. Pretiulu de fl. 4 la anu, este catu se pōte de moderatu.

— (Catalogulu) despre Tiparituru pentru primariile comunale, care coprinde multime de formularie pentru afaceri din cele mai necesarie poporului, până si de care se ceru la processele de bagatelle, cum și pentru catastru, assentari la óste, cerendu-se dela tipografi'a W. Krafft din Sibiu, se tramite la ori-cine gratuitu.